

Hiçbir fikir veya inanç sistemi, belli bir döneme ait, akli, sosyal, siyasi görüntüleri ve şartları itibariyle tek başına bütün hakikati ifade edecek yetkinlikte ve yeterlilikte değildir. Hz. Peygamberin “ ben üstün ahlakı tamamlamak için gönderildim” sözünü bu bağlamda okuyabiliriz. Akıp gelen değerlerin tamamlayıcısı olarak kendisini takdim eder.

Hakeza “ Hikmet müminin yitiğidir, bulduğu yerde onu alır” sözü, bilginin ve bilgeliğin farkı yerlerden gelebileceğini ifade eder. Tarihin her döneminde üretilmiş olan bu fikirler, hakikati arama ve ifade etme çabamıza eşlik etmelidir. Bu durum fikirler tarihi için de geçerlidir. İnsanlığın çağlar içindeki değişimini ele alan fikirler tarihi, bireyin önünü açar; daha iyiyi, daha güzeli hedefler. Yaşadığı dönemdeki siyaseti ve siyasetçilerin dilini tetkik etme imkanı verir. Böylece önüne sunulan düşüncenin ya da siyasetin, tarih boyunca ortaya çıkan fikirlerden sadece biri olduğunu ve ona mahkum olmadığını düşünür. Düşünce sistemlerini birbirleriyle kıyaslanarak; insan hakları, hukukun üstünlüğü, ifade özgürlüğü ve demokrasi, ancak bu eleştiri mekanizmasıyla inşa edilebilir. Bu farkındalık, aydınlanmayı da getirir.

Günümüz Türkiye’inde böyle bir siyasetçi, böyle bir seçmen, böyle bir profili hakim midir? Sorunun cevabını vermektense üzerinde düşünme daha yerinde olacaktır.

Son dönemlerde adamakıllı eleştiri ve yerli yerince tartışmaların yapılamadığına tanık oluyoruz. Makul olan ve ölçülülük itibar görmüyor. Meşveretin yerini dalkavukluk almış; bu dalkavukluk her türlü zorbalığa, haksızlığa ve hatta ahlaksızlığa göz yumduruyor. Eleştiri kültürünün olmadığı ülkelerde toplum yozlaşır, kurumlar raydan çıkar.

Kentsel dönüşümden çocuk istismarlarına kadar pek çok şey, gayri ahlaki ve gayri demokratik bir anlayışa teslim, bir de bakıyorsunuz yasalaşveriyor! Tam bu noktada aklıma Sokrates’in şu sorusu geliyor.” Yasal olan her şey erdemli midir? Eğer değilse buna boyun eğmek insan onuruna yaraşır mı? Etik temeli olmayan yasalar dayatılabilir mi?

İnsan akli, insan onuru, insan şerefi, yaşama hakkı da bir çerçevede ve hatta perspektifinden mağdur edebiyatıyla ele alınıyor. Özgürlükler ve en temel insan hakları bahşedilen, ulufe gibi dağıtılan haklar değildir. Bunlar insandan koparılamayan düzenlemelerdir. Problem tam da bu noktada başlar. Zira bu, devlet ile hukuk arasındaki ilişkinin nasıl kurulacağı ile ilgili bir problemdir.

Hukuk sadece yasadan ibaret görülürse, yasa devleti belirler, sınırlarını çizer. Asıl olan hukukun devletin sınırlarını çizmesidir. Bizde yasama-yürütme- evrensel hukuka rağmen bir takım kararlar alabiliyor. Devletin, hukukun sınırını çizmeye başladığı yerde, hukuk ahlakla olan ilişkisini koparır. Hukuk hak temelidir, ahlaktan ayrı düşünülemez. Bizde ahlak devletin dışında işliyor. Yani devlet yasa yaparken ahlaka uygun olup/ olmadığından ziyade toplumun geçici de olabilecek arzularına tabi oluyor. Oysa toplum ahlaklı olmayabilir ya da toplumun her hassasiyeti ahlak olmayabilir.

Toplum bazen insanı kendine benzetmek suretiyle ahlaksız dahi yapabilir. Örnek mi; bizdeki tecavüz vakaları, küçücük kız ya da erkek çocuklarına yapılan istismarlar son zamanlarda % 700 artış gösteriyor! Toplumda bunlar var diyerek önleyici tedbirler almak yerine, yapılmış olanlara çözüm aramaya kalkışmak ne kadar ahlakidir. Elbette, tecavüze uğrayan kişilerin hukuki hakları dikkate alınmalı; ancak devletin görevi bu vakaları kökünden kazıyacak önlemleri almaktır. Aksi takdirde yasada açılan her delik, her kayma anormal olanı normalleştirmeye yarar. Yeter, herkes her konuda konuşabilirim sevdasından vazgeçmeli. Özellikle TV'lerde her akşam seyrettiğimiz siz beyler, ahkam kesmeyi bırakın, biraz da bilgi ve bilgelik hükmünü sürdürsün. Kalın Sağlıcakla!